

**Inwentaryzacja przyrodnicza w zakresie występowania na
obiekcie Zespołu Szkół w Wodyniach chronionych gatunków
zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem ptaków i nietoperzy
(gmina Wodynie, powiat siedlecki, województwo mazowieckie)**

Autor:

dr Michał Falkowski

Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody
"EcoFalk"

dr Michał Falkowski

Siedlce 2019

Spis treści:

1. Informacje wstępne	3
2. Podstawa prawna opracowania	7
3. Metodyka	7
4. Wyniki przeprowadzonych obserwacji	8
4.1. Szkoła wraz z salą gimnastyczną	8
4.2. Budynki pomocnicze	12
4.3. Otoczenie szkoły	13
5. Zalecenia dotyczące termomodernizacji (kompensacje przyrodnicze)	13

1. Informacje wstępne

Inwentaryzacja przyrodnicza w zakresie występowania chronionych gatunków zwierząt w tym ptaków i nietoperzy została wykonana na zlecenie Gminy Wodynie (IGR.7011.63.2019). Objęła ona Zespół Szkół w Wodyniach przy ul. Siedleckiej 7 (gm. Wodynie, pow. siedlecki, woj. mazowieckie), na które składają się: budynek główny z łącznikiem tworzące razem bryłę na planie czworoboku, sala gimnastyczna, dwa murowane budynki pomocnicze oraz teren przyległy w obrębie ogrodzenia.

Obowiązek przedłożenia opinii przyrodniczej stwierdzającej obecność lub brak gatunków chronionych (tj. ptaków i nietoperzy) lub ich siedlisk podczas prac remontowych i innych, wynika z przepisów prawa ochrony przyrody. W przypadku stwierdzenia ww. gatunków zwierząt lub ich siedlisk Inwestor winien uwzględnić sposób zapewnienia ich ochrony podczas prowadzonych prac budowlanych lub winien uzyskać zgodę właściwych organów na odstępstwa od zakazów obowiązujących wobec tych gatunków.

Front budynku z głównym wejściem od strony ul. Siedleckiej

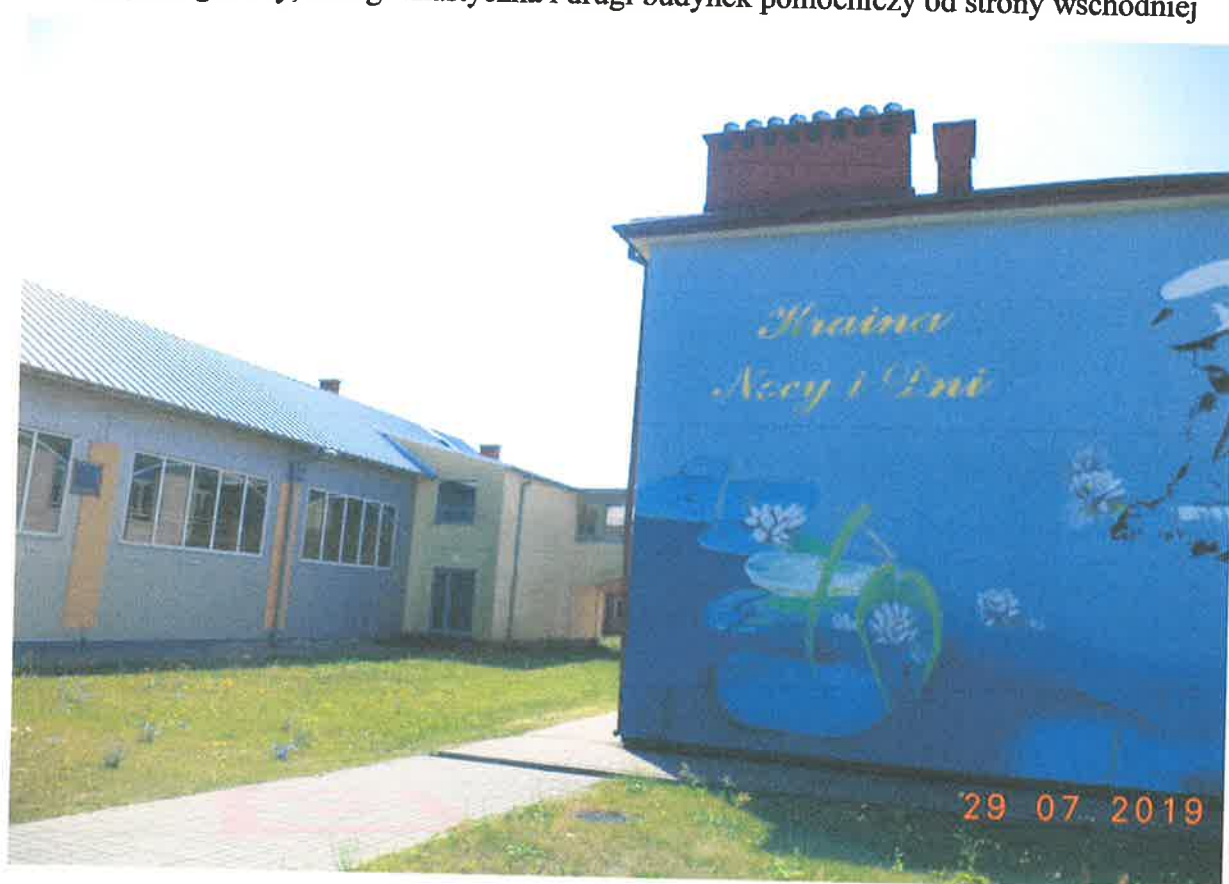
Budynek główny od strony ul. Szkolnej

Budynek główny i wraz z pierwszym budynkiem pomocniczym od strony wschodniej

Budynek główny, sala gimnastyczna i drugi budynek pomocniczy od strony wschodniej

Budynek główny i sala gimnastyczna od strony północnej

Środkowa część zabudowy z łącznikiem tworząca plan czworoboku (z lewej strony łącznika na białym tle widoczne czynne gniazdo oknówki)

Skład materiałów przy pierwszym budynku pomocniczym od strony ul. Szkolnej

2. Podstawa prawna opracowania

Przesłanką do wykonania przedmiotowej inwentaryzacji były m.in. zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.) i rozporządzeń wykonawczych zapewniające ochronę prawną poszczególnym gatunkom zwierząt wynikające z prawodawstwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz prawa UE.

W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych pozwalają one również na ewentualne uzyskanie w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody odstępstw od zakazów, o których mowa w art. 52 ust 1, w tym w szczególności zezwolenie na zniszczenie siedlisk lub ostoi ptaków i nietoperzy czy niszczenie i usuwanie gniazd. Zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania może zezwolić w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą na odstępstwa od m.in. ww. zakazów.

Zezwolenie na niszczenie siedlisk lęgowych gatunków ptaków czy nietoperzy zasiedlających budynki, jeżeli jest to niezbędne, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli zezwolenie nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt a działanie to wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do mienia.

Pozostałe przepisy prawne związane z ochroną zwierząt, regulujące zasady prac budowlanych, w tym termomodernizacyjnych:

- Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt;
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

3. Metodyka

Oględziny obiektu przeprowadzono w dniach: 13 i 22 czerwca oraz 29 i 30 sierpnia 2019 r., a więc w trakcie sezonu lęgowego ptaków oraz rozrodu i szczytu aktywności nietoperzy. Inwentaryzacja była przeprowadzona na zewnątrz i wewnątrz budynków. całą elewację, wszelkie zgłębiania, wnęki, okienka, wywietrzniki, szczeliny, pęknięcia, rynny, drzewa i krzewy rosnące w bliskim sąsiedztwie budynku. Szczególną uwagę zwracano na zabezpieczenia okien i innych potencjalnych wlotów do budynku. Poszukiwano wszelkich

śladów wskazujących na gniazdowanie ptaków w okresie lęgowym – materiał gniazdowy, skorupki jaj, odchody, wypłuwki sów. Analizowano nie tylko faktyczną obecność ptaków, ale także potencjalnie miejsca lęgowe. Poszukiwano odchodów oraz wypłuwek sów.

Inwentaryzacja chiropterologiczna polegała na wyszukiwaniu w elewacji budynku szczelin i innych potencjalnych miejsc rozrodu i kryjówek nietoperzy, w tym śladów obecności nietoperzy na elewacji i w obrębie przestrzeni dachowej (strych). Poszukiwano odchodów jako jednego z kluczowych wskaźników zasiedlenia budynków.

Podczas prac wykorzystano zalecenia i zasady omówione w następujących opracowaniach:

- 1) Grzeniewski M., Kowalski M. (bez daty wydania). Ochrona ptaków gniazdujących w budynkach. Warszawski Oddział Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian”.
- 2) Walasz K. (bez daty wydania). Procedury postępowania w sytuacji prac remontowych w tym docieplania, prac termomodernizacyjnych budynków, w których znajdują się lub mogą znajdować siedliska ptaków chronionych. Materiały informacyjne wykonane w ramach projektu „ Program ochrony miejsc lęgowych ptaków zasiedlających budynki i budowle w miastach wraz z implementacją na terenie województwa małopolskiego”. Małopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Kraków.

4. Wyniki przeprowadzonych obserwacji

4.1. Szkoła wraz z salą gimnastyczną

W trakcie prowadzonych obserwacji, w obrębie szkoły z salą gimnastyczną stwierdzono obecność gniazd gatunków objętych ochroną ścisłą. Pod okapami budynku, w wyniku powstania ubytków po wykruszeniu się części cegieł, powstały otwory wykorzystywane przez mazurki *Passer montanus* w ilości ok. 2 par. Ponadto, trzecia para legnie się w wywietrzniku na budynku od strony ul. Szkolnej. Pod okapami dachu stwierdzono 5 czynnych gniazd oknówki *Delichon urbicum* oraz ślady po 8 zeszłorocznych gniazdach oraz liczne ślady po próbach budowy nowych.

Generalnie elementy obróbek dekarских bez śladów guana. Wyloty przewodów kominowych i wentylacyjnych na zadaszeniach są czyste, bez nawet śladowych ilości ekskrementów, pierza, innych materiałów świadczących o próbach podejmowania zakładania gniazd. Nie stwierdzono obecności innych gatunków ptaków oraz nietoperzy *Chiroptera*.

Gniazdo oknówki nr 1 od strony ul. Siedleckiej

Gniazdo oknówki nr 2 na sali gimnastycznej od strony wschodniej, widoczne liczne ślady po próbach budowy gniazd (czarne liniowe zabarwienie) oraz resztki gniazd (lewa strona zdjęcia)

Gniazdo oknówki nr 3 na budynku głównym od strony wschodniej

Gniazdo oknówki nr 4 przy łączniku

Gniazdo oknówki nr 5 na sali gimnastycznej, od strony ul. Siedleckiej

Wentylator z gniazdem mazurka, od strony ul. Szkolnej

Gniazdo mazurka w wentylatorze, od strony ul. Szkolnej

4.2. Budynki pomocnicze

Stwierdzono gniazdowanie jednej pary kopciuszka *Phoenicurus ochruros* w budynku służącym za szopę. Nie stwierdzono nietoperzy.

Miejsce gniazdowania kopciuszka

4.3. Otoczenie szkoły

Stwierdzono gniazdowanie jednej pary kosa *Turdus merula*.

Zadrzewienie przy placu zabaw, miejsce gniazdowania kosa.

5. Zalecenia dotyczące termomodernizacji (kompensacje przyrodnicze)

W ramach kompensacji przyrodniczej należy zainstalować skrzynki lęgowe dla ptaków:

- 5 skrzynek dla mazurków,
- 5 skrzynek półotwartych.

Decyzja o wyborze typu budek zostaje pozostawiona Inwestorowi, jednak warto zwrócić uwagę na 2 możliwości, czyli zastosowanie budki natynkowej lub podtynkowej. Walorem tej pierwszej jest prostszy montaż, z kolei budka podtynkowa jest trwalsza i niewątpliwie bardziej estetyczna, ponieważ jedynym elementem widocznym jest otwór wlotowy. Ponadto warto zwrócić uwagę na aspekt edukacyjny. Skrzynki lęgowe mogą posłużyć jako narzędzie do prowadzenia edukacji ekologicznej na terenie przyszkolnym.

Prace na budynku należy planować tak aby nie miały negatywnego wpływu na ptaki. Termin rozpoczęcia prac musi być potwierdzony przez ornitologa prowadzącego

nadzór nad pracami. Przed rozpoczęciem prac pod nadzorem ornitologa zostaną zabezpieczone miejsca wlotowe, szczeliny tak aby uniemożliwić zajęcia siedlisk przez ptaki czy nietoperze przed przyszłym sezonem lęgowym. Po zakończeniu prac na budynku należy zamontować skrzynki lęgowe dla ptaków oraz schronienia dla nietoperzy. Skrzynki można zawiesić na drzewach w sąsiedztwie szkoły.

Mając powyższe na uwadze, nie stwierdza się przeszkód w rozpoczęciu termomodernizacji budynku.

Przykład zabezpieczenia wylotu do wywietrznika (wschodnia strona budynku)